

2017. a kokkuvõte

Teaduse rahvusvahelistumine, mobiilsuse ja järelkasvu toetamine “Mobilitas Pluss”

Toetus on suunatud Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014-2020 prioriteetse suuna 4 „Kasvuvõimeline ettevõtlus ja seda toetav teadus- ja arendustegevus“ eesmärgi „T&A on kõrgetasemeline ja Eesti on rahvusvahelises TAI alases koostöös aktiivne ja nähtav“ saavutamiseks.

Toetatavate tegevuste elluviija on Sihtasutus Eesti Teadusagentuur.

Projekti abikõlblikkuse periood 01.01.2015-31.08.2023.

Tegevuste elluviimine

Projekti elluviimine on kulgenud üldjoontes plaanipäraselt ja kõik kavandatud tegevused tehtud. Mõne projekti algused on veidi edasi lükkunud, mis on põhjustanud ka eelarve täitmises mõningast mahajäämist, kuid programmi perioodi jooksul saavad kõik tegevused ellu viidud.

ERA-NETide toetamine tegevusest 4 on samuti läinud oodatust madalamas tempos. Põhjuseks on ühe toetuse saaja pankrotistumine ning mõne projekti puhul konsortsiumilepingu sõlmimise viibimine.

Näiteid aruandeperioodil tehtud tegevustest:

- 2017. aastal stažeeris Brüsseli büroos 4 inimest. Esialgu oli plaanis vastu võtta 5 stažööri, kuid aasta lõpus üks stažöör loobus stažeerima tulemisest. Korraldati mitmeid üritusi: IGLO Open seminar (2.03.2017), kaitsetööstuse üritus (30.06), Eesti EL eesistumise ümarlaua arutelud „Roundtable discussion on Tallinn Call for Action „Opportunity now: Research and innovation matter for the future of Europe“ ja suur Eesti eesistumise konverents "Embedding Digital into Society" (7.12).
- 2017. aastal viidi läbi teine Mobilitas Pluss järeldoktoritoetuse (JD) ja tagasipöörduva teadlase (TP) toetuse taotlusvoor (01.02.2017-03.03.2017). Enne voozu avamist korraldati kolm infopäeva. Taotlemise tähtajaks laekus 106 JD ja 19 TP taotlust. Hindamise tulemusel otsustati rahastada 20 JD ja 12 TP projekti. 2017. aasta tegevuskava järgi seati eesmärgiks 10 TP projekti toetamine, aga kõik taotlejad ei soovinud maksimaalse pikkusega projekti, seega otsustati välja anda rohkem toetusi. 2017. aasta jooksul viidi ellu 55 projekti, ehk veidi rohkem kui tegevuskava järgi planeeritud (45). Samas lükkusid mitmete projektide algusajad edasi. Kokkuvõttes toimusid tegevused plaanipäraselt.
- Välisstudengitele korraldati 3 visiiti Eesti teadusasutustesse. Tegevuskava järgi oleks pidanud visiite olema 4-6, aga ürituste kaaskorraldaja, Erasmus Student

Networkiga (ESN), ei leitud ühiselt sobivaid aegu visiitide korraldamiseks. 2018. aastal korraldatakse visiite vajadusel ilma ESN-i kaasamata. Toimus üks välisajakirjanike visiit teemal „On the Fields of Estonian Research“, osaleti Berliinis ConHit tervisetehnoloogiate messil ning esmakordselt Eestis toimunud rahvusvahelisel EUCYS konkursi messialal, kus tutvustati Eesti teadust. Ilmusid regulaarselt Eesti teaduse edulood/uudised Research in Estonia portaalil ja sotsiaalmeedias ning partnerite trükistes (Life in Estonia, Time Flies). Uuendati vanu infomaterjale nii sisuliselt, kui ka visuaalselt ning koostati uusi Eesti teadust tutvustavaid materjale. Valmis kaks videot, milles esimene promob Eesti tervisetehnoloogiaid „Estonia - the best place for health innovation“ <https://www.youtube.com/watch?v=gS-3Z41FsJs> ja teine Eesti IKT teadust läbi küberturvalisuse teema „Estonia - digital giant in cybersecurity“ <https://youtu.be/H8D7A9kZ4Ik>.

- ERC grandi tegevusi viidi 2017. aastal läbi tegevusi viie tegevuskava alusel (2 Tartu Ülikool, 1 Tartu Observatoorium, 1 Eesti Kunstiakadeemia, 1 KBFI), millest kahe tegevused algasid 2017. aastal. Nii oli ka 2017. aasta tegevuskavas planeeritud. Tegevust 2 tutvustati ERC grandit taotlejatele mõeldud infopäevadel (21.11.2017, 24.11.2017 ja 19.12.2017) ja ka ERC grandit taotlejatele korraldatud koolituste (24.04.-25.04.2017 ja 02.-03.10.2017) käigus.
- 2017. aasta tippteadlase toetuse taotlusvooru oli avatud 01.02.2017-31.03.2017. Taotlusvooru tutvustati kolmel infopäeval. Laekus 27 taotlust ning toetada otsustati 6 projekti. Kõik Mobilitas Plus tippteadlase toetused on praeguseks välja antud ning lepingud sõlmitud. 2017. aastal käivitus 7 projekti elluviimine, kuid mitmed toetuse saajad lükkasid projektide algusaegu edasi, mistõttu kulusid tehti planeeritust oluliselt vähem. Ülejäänud projektid algavad 2018. aasta alguses.
- 2017. aasta jooksul alustati 4 ERA-NET projekti toetamist. Jätkati nelja ERA õppetooli ja kahe EIT projekti toetamist tegevuskava alusel. Eesti Teadusagentuuri esindajad osalesid Science Europe töögruppide kohtumistel, korraldasid Eesti eesistumise konverentsi "Euroopa tippteaduse mõju ja väärtus ühiskonnas", korraldasid seminari Euroopa teadlaste harta ja teadlaste töölevõtmise juhendi tutvustamiseks ning telliti uuring Horisont 2020 töötasustamise süsteemi kohta, et saada tagasisidet, milliseid takistusi on Eesti teadlaste jaoks. 2017. aasta jooksul on Eesti Teadusagentuur liitunud 10 uue ERA-NET taotlusvooru ettevalmistava konsortsiumiga, mille puhul rahastus hakkab tulema Mobilitas Plus programmist (vastavalt osaluskavale). Sellega on praeguseks ligi 6 miljoni euro ulatuses tegevus 4 eelarvet broneeritud.
- 2017. aastal korraldati kaks kahepäevast ERC grandit kirjutamise koolitust (24.04.-25.04.2017 ja 02.-03.10.2017). Koolitajaks oli Matt Staton Suurbritanniast ning koolitused koosnesid auditoorsest osast ning individuaalkonsultatsioonidest. Kolm intervjuuvooru jõudnud teadlast saadeti enne intervjuud vastavale koolitusele ning otsustati võimaldada 10-l teadlased

minna õppevisiidile mõne ERC grandid hoidja juurde. Tegevust on sisuliselt ellu viidud vastavalt planeeritule

Väljundnäitajate saavutamine

Väljundnäitajate saavutamine on läinud plaanipäraselt, kõige suurem on risk tegevus 2 indikaatori täitmisega, kuna seal sõltub toetavate tegevuskavade arv otseselt eesti teadlaste ERC grandid taotlemise edukusest.

Tabel 1. Väljundnäitajate kumulatiivne täitmine

Näitaja nimetus	Mõõtühik	Sihttase 2018	Sihttase 2023	Saavutatud väärtus 31.12.2017 seisuga	Saavutatud 2018.a sihttasemest, (%)
Projekti näitajad					
Brüsselis stažeerinud inimeste arv	Arv	25	50	15	60%
Järeldoktori- ja Eestisse tagasipöördumise toetuse alt töötatud teadlasaastate arv	Arv	100	300	28	28%
Korraldatud turundusürituste arv	Arv	12	28	19	158%
Tegevuse „ERC grandid taotlemise edukuse tõstmine“ alt toetust saanud teadlaste arv	Arv	12	20	5	42%
Tippeadlase toetuse saanud teadlaste juhendatavate doktorantide arv	Arv	12	30	4	33%
Toetatud Euroopa Teadusruumi ja Innovaatilise Liidu algatuste ning Horisont 2020 projektide arv	Arv	20	30	10	50%
Tegevus 5.7 koolitusel ja õppevisiitidel osalenud teadlaste arv	Arv	40	100	48	120%
Meetme tegevuse ülesed näitajad					
Välismaalastest teadlaste osakaal Eesti teadlaste ja inseneride koguarvust	%	6,3	7,4	7,9	125%

Eelarve kasutamine

2017. aastal prognoositi esitada 15 maksetaotlust, abikõlblikud kulud 2,86 miljonit eurot, tegelikult esitati kulusid mahus 2,02 miljonit eurot.

2017.a maksti abikõlblikke kulusid välja 15 maksetaotluse alusel summas 2,16 miljonit eurot. Tabelis 2 on toodud projekti võetud kohustused ja tehtud mabikõlblike kulude väljamaksed 2016-2017.

Tabel 2. Projektide võetud kohustused ja väljamaksed 2016-2017 (abikõlblikud kulud)

Projekti nimi	Võetud kohustused	Välja makstud 2017	Välja makstud 2016-2017	2016-2017 maksete osakaal võetud kohustustest
Mobilitas Pluss	35 373 763,02	2 163 971,67	2 383 571,97	7%

Eelarve täitmine on siiani olnud veidi alla planeeritud taseme ning maksetaotluste prognoosi tuli 2017. aasta jooksul mitmel korral korrigeerida.

Kõige suurem erinevus on olnud tegevus 3 kulude prognoosi ja tegelikkuse vahel. Põhjuseks on see, et paljud toetuse saajad tahtsid projektide algusaega võrreldes taotlustes esitatuga edasi lükata. Neil oli selleks ka õigus. Samas on 2018. aasta alguses kõik Mobilias Plus tipptheadlaste projektid pihta hakanud ning edaspidi peaks ka kulud järjest kasvama. Sama tendents esines ka tegevus 1 puhul, kuid see ei mõjutanud tegevuste elluviimist olulisel määral.

Positiivse poole pealt võib öelda, et 2017. aasta lõpuks on partneritele Mobilias Plus ettenähtud kuludest (~31 miljonit eurot) lepingutega kaetud või otsused tehtud enam kui 17 miljoni euro eest, millele lisandub vastavalt rahvusvaheliste algatuste osaluskavale ligi 4 miljoni euro eest ERA-NET konkurssidel osalemisi.

Tulemusraamistiku finantsprogressi eesmärki (saavutatud abikõlblike kulude tase peab olema arvestuslikult kogu prioriteetse suuna 4 osas 34% või suurem) 2018. aasta lõpuks saavutada ei ole realistlik, kuid 2018. aastal tervikuna saavad kulud olema kindlasti oluliselt suuremad, kui 2017. aastal ning elluviija teeb endast oleneva, et tegevused kulgeksid plaanipäraselt ning vahendite kasutamine toimuks kiiremini.